

## **МЕМОРАНДУМ ПРО ВЗАЄМОРОЗУМІННЯ ЩОДО ВРЕГУЛЮВАННЯ ПРОБЛЕМНИХ ПИТАНЬ У СФЕРІ ЦЕНТРАЛІЗОВАНОГО ПОСТАЧАННЯ ТЕПЛОВОЇ ЕНЕРГІЇ ТА ПОСТАЧАННЯ ГАРЯЧОЇ ВОДИ**

Цей Меморандум про взаєморозуміння щодо врегулювання проблемних питань у сфері централізованого постачання теплової енергії та постачання гарячої води (далі – Меморандум) укладено 09 лютого 2021 року між:

Кабінетом Міністрів України в особі Міністра розвитку громад та територій України та першого заступника Міністра енергетики України, Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, НАК «Нафтогаз України» і Всеукраїнською асоціацією органів місцевого самоврядування «Асоціація міст України» (далі – Асоціація міст України).

### **I. Передумови**

Наразі дуже чутливим для суспільства є питання тарифів на комунальні послуги.

Разом з тим це питання є досить не простим, оскільки зачіпає інтереси не лише споживачів послуг, а й підприємств галузі, що виробляють і забезпечують безперервне надання цих послуг.

За таких умов необхідно забезпечити врахування інтересів усіх учасників процесу надання і споживання комунальних послуг та держави.

Як відомо, тарифи на послуги з теплопостачання безпосередньо залежать від цін на паливно-енергетичні ресурси, зокрема природний газ.

В умовах запровадження ринку природного газу вартість цього ресурсу для підприємств теплопостачання змінюється щомісяця. Зростання тарифів на газ призводить до об'єктивної необхідності перегляду уповноваженими органами тарифів на послуги з теплопостачання, оскільки відповідно до вимог законодавства державні регульовані ціни повинні бути економічно обґрунтованими.

Одним із основних принципів, на яких ґрунтується державна політика у сфері житлово-комунальних послуг, є принцип забезпечення функціонування підприємств, установ та організацій, що виробляють, виконують та/або надають житлово-комунальні послуги, на умовах самофінансування, досягнення рівня економічно обґрунтованих витрат на виробництво таких послуг.

Вартість послуг з теплопостачання у платіжці споживача займає найбільшу частину, а тому є відчутною для кожного домогосподарства.

На сьогодні більшість підприємств теплопостачання застосовують до кінцевих споживачів (населення) тарифи на послуги з централізованого опалення та постачання гарячої води, що встановлювалися уповноваженими органами до 01.05.2019 (до моменту введення в дію Закону України від 09.11.2017 № 2189-VIII «Про житлово-комунальні послуги»). Такі тарифи не забезпечують покриття економічно обґрунтованих витрат, пов'язаних із виробництвом та наданням послуг, і не враховують неодноразового підвищення у 2020 році тарифів на послугу з розподілу природного газу, зміну відповідно до законодавства розміру мінімальної заробітної плати та зміну інших складових тарифів.

Разом з тим тарифи, встановлені органами місцевого самоврядування та НКРЕКП після набрання чинності Законом України «Про житлово-комунальні послуги» (тобто після 01.05.2019), неможливо застосувати до кінцевого споживача у зв'язку відсутністю нових договорів про надання послуг з постачання теплової енергії та постачання гарячої води, оскільки в період карантину заборонено укладати такі договори відповідно до вимог Закону України від 30.03.2020 № 540-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)».

З урахуванням вимог цього Закону до завершення опалювального періоду 2020/2021 року підприємствами теплопостачання до споживачів мають застосовувати тарифи, що переглядалися до 01.05.2019 і наразі є збитковими.

За таких умов виникає справедливе питання щодо можливості забезпечення підприємствами теплопостачання належного рівня розрахунків за спожитий природний газ та джерел відшкодування збитків підприємствам теплопостачання через неможливість застосування ними до споживачів тарифів, що враховували б актуальну ціну природного газу.

Населення є основним споживачем комунальних послуг. Тому рівень тарифів, який застосовується до населення, безпосередньо впливає на дохід підприємства та можливість виконання ним зобов'язань, у тому числі: розрахунків з постачальниками природного газу за спожитий природний газ, виплату заробітної плати працівникам, сплату податків, зборів, обов'язкових платежів до бюджетів усіх рівнів.

Тому будь-яке зростання вартості природного газу для підприємств теплопостачання при незмінних тарифах може призвести до погіршення рівня розрахунків цих підприємств за спожитий природний газ та, відповідно, ненадання послуг з теплопостачання в населених пунктах України.

Слід зазначити, що наразі діяльність підприємств теплопостачання є збитковою та характеризується значними обсягами кредиторської та дебіторської заборгованості. Так, станом на 01.01.2021 заборгованість

підприємств теплопостачання лише за спожитий природний газ становила 46,5 млрд. гривень.

У свою чергу, населення заборгувало перед підприємствами теплопостачання 20,7 млрд. гривень.

При цьому, за даними обласних, Київської міської державних адміністрацій, обсяг заборгованості з різниці в тарифах, що утворився по підприємствах теплопостачання станом на 01.01.2016 та підлягає відшкодуванню з Державного бюджету України, становив 0,99 млрд. гривень.

Заборгованість з різниці в тарифах, що утворилася протягом 2016-2020 років та потребує законодавчого врегулювання, становить 25,79 млрд. гривень.

З огляду на вищезазначене, з метою уникнення навантаження на домогосподарства та недопущення зростання для них вартості послуг з теплопостачання, враховуючи усі ризики щодо забезпечення стабільного функціонування підприємств теплопостачання та недопущення збоїв у їх роботі і наданні послуг для споживачів, враховуючи важливість об'єднання зусиль з метою врегулювання проблемних питань у сфері централізованого постачання теплової енергії та постачання гарячої води укладається цей Меморандум, який визначає основні напрями роботи та виконання завдань усіма сторонами цього Меморандуму.

## II. Характер цього Меморандуму

З метою уникнення будь-яких сумнівів цей Меморандум не може становити, не може вважатися та не може бути розтлумачений як:

поправка до будь-якого договору чи будь-якого іншого правового документа;

відмова від будь-якого права чи вимоги, які будь-хто з підписантів цього Меморандуму має або може мати проти інших сторін, що підписали цей Меморандум, у тому числі від права звернення до суду чи арбітражу для захисту своїх прав та інтересів.

## III. Взаємні домовленості

Цей Меморандум не породжує додаткових зобов'язань для будь-якої із Сторін. Разом з тим державні органи України, НАК «Нафтогаз України» та Асоціація міст України укладають цей Меморандум розуміючи, що запорукою врегулювання проблемних питань у сфері централізованого постачання теплової енергії та постачання гарячої води є **виконання таких дій:**

1. Недопущення застосування до кінцевих споживачів комунальних послуг (населення) підвищених тарифів на послуги з

централізованого опалення, постачання теплової енергії та постачання гарячої води в опалювальному періоді 2020/2021 року.

2. Забезпечення протягом опалювального періоду 2020/2021 року безперервного надання в населених пунктах України послуг з теплопостачання.

3. Забезпечення безперебійного постачання природного газу підприємствам теплопостачання НАК «Нафтогаз України» відповідно до Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19.10.2018 № 867 (далі – Положення), з урахуванням таких умов:

- постачання природного газу відбувається за ринковою ціною на основі ринкових індикаторів, доступних для перевірки;

- на різницю між ціною природного газу для підприємств теплопостачання, визначеною відповідно до пункту 13 Положення у січні – квітні 2021 року, та ціною природного газу, врахованою в тарифах на послуги з теплопостачання для населення, за якими протягом опалювального періоду 2020/2021 року фактично нараховується плата кінцевим споживачам (населенню), але не нижче граничної ціни природного газу, встановленої для побутових споживачів згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 9 грудня 2020 р. № 1236 «Про встановлення карантину та запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2», надається відстрочка платежу до 30 вересня 2021 року за зверненням підприємства теплопостачання та за умови надання ним підтверджуючих документів;

- сума різниці між цінами природного газу для підприємств теплопостачання, визначеними відповідно до пункту 13 Положення протягом жовтня 2020 року – квітня 2021 року, та ціною природного газу, врахованою в тарифах на послуги з теплопостачання для населення, за якими протягом опалювального сезону 2020/2021 року фактично нараховується плата кінцевим споживачам (населенню), розраховується і компенсується у відповідності до законодавства.

4. Розроблення НАК «Нафтогаз України» та запровадження до 1 вересня 2021 року довгострокових цінових пропозицій для забезпечення сталого рівня цін на природний газ для підприємств теплопостачання.

5. Визначення до 1 жовтня 2021 року джерел та механізмів погашення підприємствами теплопостачання заборгованості за послугу з розподілу природного газу перед операторами газорозподільних систем.

## Загальні домовленості

6. Державні органи України, НАК «Нафтогаз України» та Асоціація міст України докладуть максимум зусиль для ефективного та оперативного виконання домовленостей, передбачених цим Меморандумом, з метою сталого проходження опалювального періоду 2020/2021 року та забезпечення підготовки, вчасного початку опалювального періоду 2021/2022 року.

7. Державні органи України, НАК «Нафтогаз України» та Асоціація міст України до 01.05.2021 опрацюють джерела компенсації різниці між цінами природного газу для підприємств тепlopостачання, визначеними відповідно до пункту 13 Положення протягом жовтня 2020 року – квітня 2021 року, та ціною природного газу, врахованою в тарифах на послуги з тепlopостачання для населення, за якими протягом опалювального сезону 2020/2021 року фактично нараховується плата кінцевим споживачам (населенню), з метою реалізації пункту 3 цього Меморандуму до початку опалювального сезону 2021/2022 років.

8. Державні органи України забезпечують розроблення та прийняття нормативно-правових актів, спрямованих на врегулювання проблемних питань у сфері централізованого постачання теплової енергії та постачання гарячої води, що впливають із цього Меморандуму, до 1 жовтня 2021 року.

9. Фінансові зобов'язання щодо виконання дій, передбачених у пункті 3 цього Меморандуму, не можуть перекладатися на органи місцевого самоврядування.

10. Після виконання Сторонами усіх зобов'язань, передбачених цим Меморандумом, державні органи України зобов'язуються в межах компетенції вживати усіх необхідних заходів з метою недопущення кризових явищ у сфері тепlopостачання.

11. Будь-які питання співробітництва Сторін, не врегульовані цим Меморандумом, регулюються чинним законодавством України.

12. Цей Меморандум є публічним.

13. Цей Меморандум складений українською мовою у п'яти (5) примірниках, кожен з яких вважається оригіналом.

14. Цей Меморандум набирає чинності з дня його підписання Сторонами.

Міністр розвитку громад та територій України

Перший заступник Міністра енергетики України

Голова Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг

Голова правління НАК «Нафтогаз України»

Від Асоціації міст України:

Голова Асоціації міст України - Київський міський голова

Одеський міський голова

Житомирський міський голова

Маріупольський міський голова

Бучанський міський голова

  
  
